

Mali sanjar i njegova teška željezna mora

(The little dreamer and his great nightmare)

Priredio: Kap. Ivo Dujmović

Glavni protagonist ovog historijskog a za pomorstvo značajnog izlaganja jest nama većini pomoraca nepoznati inženjer, konstruktor i brodograditelj Brunel Isambard Kingdom, rođen u Portsomuthu 9. aprila 1806., sin glasovitog francuskog inženjera Sir Brunel Marc Isambard-a rođenog u Hacqueville (Eure) 1769. god., graditelja mnogih tvrđava, kazališta, mostova itd. po Americi i Evropi. Nastanio se u Engleskoj, gdje je za svoje privatne i državne zasluge u svom zvanju i umjeću stekao visoko odlikovanje i bio primljen u visoko englesko plemstvo. Umro je 1849. godine.

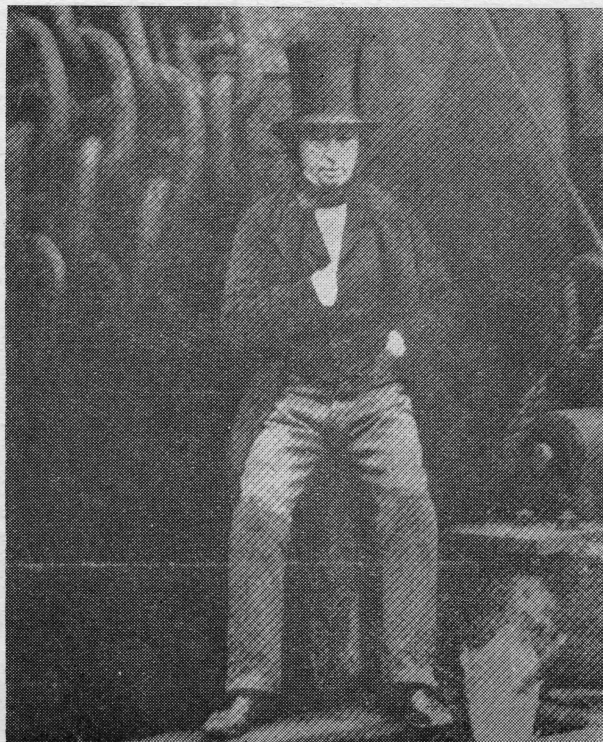
Svršivši škole u Francuskoj, radi sa svojim ocem na nacrtima raznih građevina i na nacrtu izgradnje prvog tunela u svijetu, koji spaja dvije obale jedne rijeke — dakle prvi podvodni tunel u Londonu ispod rijeke Temze (1825—1845). »Thames tunel — Ismbard Kingdom Brunel« bilo je ime društva za izgradnju tog tunela.

Najambiciozniji i najodvažniji inženjerski podhvat tog doba bio je predvođen i upravljao od devetnaest godišnjem mladiću. Tunel je bio projektiran od njegova oca Sir Marc Isambard Brunel-a, koji je prvi pronašao tunelski oklop ili zaštitnik proučavajući tehniku stvaranja oklopa kojeg stvara brodski crv »Toredo Navalis« u drvu.

Njegov dinamični sin ubrzo je proniknuo očevu vještini, te se bacio u koštac, da predobije za sebe položaj civilnog inženjera. Tunel mu je bio uporište njegovog samopouzdanja i kao u neku ruku inženjerski ispit za vlastitu afirmaciju. Godine 1828. — tri godine od početka radova na tunelu, voda je nahrupila u tunel oštetiivši gradnju u tolikoj mjeri, da su direktori poduzeća pali pod stečaj i tako je za tada »Thames tunel« napušten. Pri toj nesreći mladi Brunel umalo nije izgubio život, a otac i sin izgubili su sav svoj imetak. Brunel je u svom dnevniku zabilježio »Nil desperandum« uvijek je bilo moje geslo! Mladi inženjerski genij rodio se 100 godina prije svog doba te nažalost njegov najveći trijumf spomenut je kao »bijela vrana«, koji je ikada plovio morem.

Poslije toga neuspjeha sa tunelom bacio se na planiranje i konstruiranje široko-tračne željeznice između Bristola i Londona postignuvši pobjedu sa »Great Western Co« protiv mnogih neprijatelja, ali on je mogao u svom dnevniku napisati: »Ja sam inženjer najboljeg poduzeća u Engleskoj sa £ 2.000 godišnje plate i sve to u mojoj dvadesetčetvrtoj godini.«

U svojoj karijeri izgradio je 25 željezničkih pruga od kojih su dvije u Italiji i Easton Bengal Raillway u Indiji. Na jednoj od prvih sjednica G. W. R. (Great Western Raillway) 1835. godine objasnio je direktorima svoju ideju da se proširi odnosno produlji razdaljenost između Bristola i Londona i to gradnjom jednog parobroda koji će iz Bristola poći za New York i natrag i nazvati ga »Great Western«. Mnogi direktori grohotom su dočekali taj Brunelov prijedlog, ali kasnije jedan odvažni direktor po imenu Thomas Guppy za-

Brunel Isambard Kingdom

pita ga, da li to on ozbiljno misli. Brunel ga privuče kao pauk u svoju mrežu te mu isprede čarobnu viziju o velikom parobrodu, koji bi plovio oceanom sa izvozom engleske robe i tereta sa stanice G. W. R. u Bristolu i uvozom američke robe do Bristolske željezničke stanice. Guppy ode razmišljajući i sanjareći o tom zamamnom prijedlogu i tako je stvoreno »Great Western steamship company (G. W. S/S Co.)

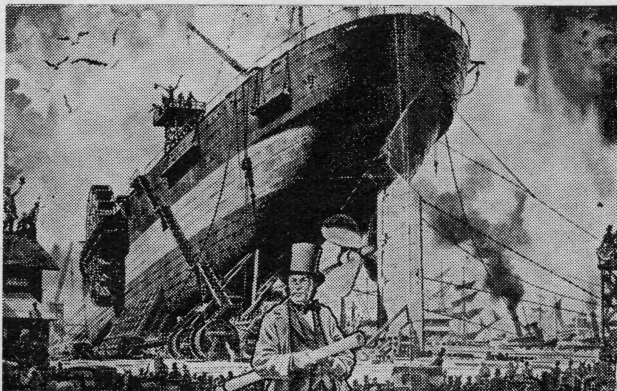
Naravno, da je mladi Brunel imao neprijatelja sa strane protivničkog logora londonaca i liverpulaca, trgovaca i brodarka, među kojima se uvijek isticao neki Dr Dionisius Lardnev, koji je tvrdio, da je nemoguće izgraditi jedan parobrod, koji bi mogao ponijeti sobom toliko ugljena (bunkera) za takovo jedno preoceanско putovanje. Mali gorostas (Brunel) kako su zvali mladog inženjera odgovorio je obrazloženim replikama na tu tvrdnju, a što je mogao dokazati Dr Lardnevu i drugovima samo realizacijom svog nauma.

Dok je Brunelov 210 stopa dugi hrastovi brod, obložen bakrenim limom bio u izgradnji londonski i liverpulski pomorski krugovi uvidili su, da će im bristolčani preoteti njihov pomorski prestiž — oba grada počnu graditi parobrode za tući parobrod »Great Western« na njegovom putu do New Yorka.

Brunel je imao prednost u startu gradnje, njegov parobrod »Great Western« približavao se svom prvom putovanju, dotle su londonci najmili jedan irski fery-boat na kotače zvani »Sirius«, da bi u ludom natjecanju prvi prešli Atlantik na paru. Mali 700-tonski »Sirius« bio je smiješni takmac, ali usprkos tome imao je prednost od dva dana za polazak pred Brunelovim brodom.

Oba parobroda ispovili su iz Temze gdje su kompletirali konačne pripreme. Brunel ponosno otplovi sa »Great Western-om«, on je znao da »Sirius« mora pristati u Corku radi bunkerisanja, dočim njegov parobrod je brži i sposobniji za uzburkano more. Dva sata plovio je »Great Western« niz rijeku Temzu ususret svom historijskom sastanku, kad odjednom dim i plamen izbi iz odjeljenja kotlova.

(Nastavit će se)

»Great Western« pred porinućem u brodogradilištu Bristola